

WORLD
HERITAGE

A photograph of St. Michael's Church in Hildesheim, Germany. The image shows a large stone tower with a green copper roof and a smaller tower with a red roof. The church is surrounded by trees and a blue sky with light clouds. A blue graphic element is on the left side of the image.

Kościół św. Michała Hildesheim

Witamy w kościele św. Michała

Serdecznie witamy Państwa w naszym pięknym kościele.

My – Parafia Ewangelicko-Luterańska pod wezwaniem św. Michała – cieszymy się z wizyty Państwa i zapraszamy do rozejrzenia się w spokoju, abyście poczuli Państwo szczególną atmosferę tej świątyni i byli gotowi na przeżycie niezwykłych chwil.

Przez tysiąc lat kościół św. Michała wypełniały modlitwy zakonników i wiernych. Skargi, nadzieje i prośby w intencji osobistej lub za innych, oraz wdzięczność za otrzymane łaski rozbrzmiewają w tych murach do dnia dzisiejszego tworząc jego niezwykłą atmosferę.

Prosząc Państwa o uszanowanie tego miejsca, aby jego cisza mogła przemówić także do Was, życzymy udanego pobytu w naszej świątyni

w imieniu parafii

*Rada Parafialna i Kancelaria Parafialna
kościola św. Michała w Hildesheimie*

Trochę historii

W 996 roku Bernward, biskup Hildesheimu w latach 993-1022, założył na wzgórzu św. Michała klasztor benedyktynów. Z okazji konsekracji biskupiej cesarz Otton III, wychowanek Bernwarda, podarował mu relikwię - Drzazgę z Krzyża św. W 1010 roku położono fundamenty pod kościół św. Michała Archanioła. W 1022 roku Bernward poświęcił świątynię „na chwałę naszego Pana i Zbawiciela Jezusa Chrystusa i Jego Przenajświętszej Matki, zawsze Dziewicy Maryi i przynoszącego zbawienie Drzewa z godnego uwielbienia i ożywiającego Krzyża, pod szczególną opiekę św. Michała Archanioła i licznych zastępów niebieskich.” Centralnym punktem kościoła stał się nieistniejący już dziś ołtarz Krzyża św. z tzw. Krzyżem Bernwarda zawierającym relikwię Drzazgi. Obecnie Krzyż Bernwarda znajduje się w Muzeum Katedralnym. Bernwarda pochowano po jego śmierci w 1022 roku w zachodniej krypcie kościoła. Jeszcze przed jego kanonizacją (miała ona miejsce w 1192 roku), rozpoczęto prace nad upiększeniem budowli. Wzniesiono bariery chóralne z motywami anielskimi, umieszczono stiukowe figury, na kolumnach osadzono nowe głowice. Powstały też malowidła na drewnianym suficie świątyni.

W 1542 roku, w okresie reformacji, kościół został przejęty przez parafię ewangelicką. Klasztor pozostał w rękach benedyktynów. Zakonnicy zbierali się na modlitwie w krypcie kościoła. Do dnia dzisiejszego odbywają się w niej nabożeństwa

katolickie. Dzięki temu kościół św. Michała należy do jednego z 64 istniejących w Niemczech kościołów symultanicznych. W ramach sekularyzacji dóbr kościelnych klasztor benedyktyńców został rozwiązany w 1803 roku, a sześć lat później zamknięto także kościół. Jego budynek służył najpierw jako magazyn siana i słomy, później jako kręgielnia, a od 1827 roku jako sala spacerowa dla pacjentów umieszczonego w budynkach klasztornych „Zakładu Lecznico – Pielęgnacyjnego”. W 1844 roku bardzo zniszczony budynek kościoła oddany został parafii ewangelickiej, która w latach 1855-1857 i 1907-1910 przeprowadziła szeroko zakrojone prace remontowe, ratujące kościół przed rozbiórką. W czasie drugiej wojny światowej Zakład został zlikwidowany. Jego pacjentów, 470 osób, wywieziono do obozów koncentracyjnych, gdzie zostali wymordowani. W budynkach klasztornych umieszczono w 1943 roku szkołę dla SS-manów. W latach 1942 i 1943 w celu ratowania kościoła przed zniszczeniami wojennymi rozebrano i ukryto cenny drewniany sufit, a przegrodę chóralną zamurowano. 22-go marca 1945 roku w efekcie nalotu bombowego na Hildesheim kościół spłonął. Już w 1945 roku rozpoczęto jego odbudowę. Prace trwały do 1960 roku. W ich wyniku w dużym stopniu przywrócono świątyni jej wygląd z czasów biskupa Bernwarda.

Wygląd zewnętrzny

Kościół św. Michała jest symetrycznie zbudowaną bazyliką w formie krzyża greckiego. Posiada dwie nawy boczne, dwie apsydy i dwa chóry – jeden po stronie wschodniej i jeden po zachodniej. Chór zachodni, pod którym znajduje się krypta, miejsce pochówku biskupa Bernwarda, jest położony wyżej niż chór wschodni. Skrzyżowania nawy głównej z nawami poprzecznymi są uwieńczone dwoma masywnymi wieżami zbudowanymi na planie kwadratu. Nawy poprzeczne posiadają po bokach mniejsze wieże, w sumie cztery, z własnymi klatkami schodami.

Wnętrze

Rzut poziomy wnętrza kościoła ukazuje w sumie 9 kwadratów (3 w nawie głównej i po 3 w nawach poprzecznych). Liczba trzy symbolizowała w średniowieczu Boga w trzech Osobach (Trójca Święta). Liczba dziewięć oznaczała liczbę chórów anielskich.

Na każdej z ośmiu galerii wieńczących ramiona naw bocznych znajdował się anielski ołtarz.

Ołtarz dziewięty w obejściu zachodniego chóru poświęcony był św. Michałowi Archaniołowi. Dwanaście kolumn w nawie głównej odpowiada liczbie dwunastu Apostołów, uważanych za filary wspólnoty chrześcijańskiej. Świadomie użyta symbolika liczb widoczna jest także w wielu innych miejscach świątyni.

Krypta

W części zachodniej, w trzynawowej niskiej krypcie o kolebkowym sklepieniu (w obejściu krypty), znajduje się oryginalny sarkofag św. Bernwarda. Pokrywa prostego w swej formie sarkofagu jest bogato zdobiona rzeźbami dziewięciu aniołów między płomieniami ognia. Nad sarkofagiem znajduje się służąca dziś za ołtarz płyta nagrobna z krzyżem i symbolicznymi figurami (Baranek Boży, symbole Ewangelistów). Przejścia z protestanckiego kościoła do katolickiej krypty, które zamurowano w czasie reformacji, zostały otwarte w 1978 roku (przejście południowe) i w 2006 roku (przejście północne). Dzięki temu kościół i krypta odzyskały swój pierwotny wygląd.

Drewniany sufit

Jednym z najcenniejszych i najbardziej wyróżniającym się dziełem sztuki w kościele św. Michała jest sufit. Pochodzi z pierwszej połowy XIII wieku. Pokrywają go piękne malowidła przedstawiające genealogię Chrystusa (Jesseboom – drzewo Jessego, Jesse = Isaj, ojciec króla Dawida). W ośmiu środkowych polach widzimy kolejno, od zachodu na wschód, Adama i Ewę w raju, Jessego, królów Dawida, Salomona, Ezechiasza, Jozjasza oraz Maryję i Chrystusa na tronie. Na zewnątrz w prostokątnych polach przedstawione są postaci proroków, a na polach okrągłych przodkowie Jezusa. Przy obrazie Adama i Ewy w raju znajdują się symbole rajskich rzek. Postaci Chrystusa przyporządkowani są Archaniołowie. W zewnętrznych narożnikowych polach przedstawieni są Ewangelści i ich symbole.

Krużganki

Skrzydło krużganków z XIII wieku można obejrzeć tylko z zewnątrz (wejście przez podwórze od wschodniej strony kościoła).

Najcenniejsze elementy wyposażenia kościoła

- 1 kamień węgielny, znaleziony w tym miejscu podczas prac wykopaliskowych (1010 rok)
- 2 tablice upamiętniające B. R. Armoura z USA, żydowskiego mecenasa odbudowy i ostatnią, obszerną renowację kościoła
- 3 epitafium rodziny von Bothmer (1625 rok)
- 4 bariera chóralna, strona północna, stiuk (ok. 1200 roku)
- 5 płyta nagrobna św. Bernwarda (XIV wiek)
- 6 późnogotycki ołtarz mariacki (ok. 1520 roku)
- 7 witraże w oprawie łożowanej przedstawiające sceny z aniołami (Charles Cordel, 1965 rok)
- 8 bariera chóralna z aniołami, strona południowa, stiuk (ok. 1200 roku)
- 9 organy Geralda Woehla (1999 rok)
- 10 dwie głowice z czasów Bernwarda (początek XI wieku)
- 11 głowice późnoromańskie (ok. 1200 roku)
- 12 głowice wymienione w czasie odbudowy po zniszczeniach wojennych (połowa XX wieku)
- 13 sufit, obraz malowany na drewnie (I. połowa XIII wieku)
- 14 chrzcielnica, brąz (Dietrich Mente, 1618 rok)
- 15 witraże w oprawie z betonu z motywami chrztu (Gerhard Hausmann, 1971 rok)
- 16 popiersie Bernwarda (pierwotnie znajdowało się na zewnątrz po stronie chóru zachodniego), (koniec XII wieku)
- 17 tablica z piaskowca (pierwotnie również na zewnątrz po stronie chóru zachodniego), (ok. 1200 roku)
- 18 witraże w oprawie z betonu z motywami Wieczerzy Pańskiej (Gerhard Hausmann, 1971 rok)
- 19 witraże w oprawie z betonu z motywami Nowego Jeruzalem (Gerhard Hausmann, 1966 rok)
- 20 krucyfiks, ołtarz, ambona i pulpit do czytań, żelazo (Thomas Duttenhoefer, 2008 rok)
- 21 figury stiukowe przedstawiające osiem błogosławieństw (ok. 1200 roku)

Wydawca:

Rada Parafialna Kościoła Ewangelicko-Luterańskiego św. Michała w Hildesheimie

Redaktion/Redakcja: 07/2017 (JK)

Auflage/Wydanie: 04/2018

Web Edition: 2024

Übersetzung/Tłumaczenie: Jolanta Kwiatkowska, Maciej Wąs

@ Michaelisgemeinde Hildesheim 2024